Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 15-го БЕРЕЗНЯ 1956. ПЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 15, 1956. No. 49. VOL. LXIII.

НЕСПОДІВАНИЙ ВИСЛІД ПРАВИБОРІВ В НЮ ГЕМШІР

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ВИБОРЦІВ ВИСУВАЛИ НІКСОНА ЯК КАНДИДАТА НА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА, ХОЧ ВІН НЕ КАНДИДУВАВ; КІФОВЕР ЗДОБУВ ГОЛОСИ ВСІХ ДЕМОКРАТИЧНИХ ДЕЛЕҐАТІВ

Манчестер, Ню Гемшір. — Перші правибори в цій країні в стейті Ню Гемшір дали несподіваний вислід, бо виборці самочинно вписували прізвище віце-президента Ричарда М. Ніксона як кандидата на це саме становище, хоч його кандидатура не була зголошена. Ніксон дістав понад 50,000 голосів, а незначне число голосів, як кандидати на віце-президента дістали інші республіканці: сенатор Стайлес Бріджес, губернатор Крістіян Гертет із Массачусетс, сенатор Вільям Ф. Новленд і суддя Воррен. Ця прихильність виборців до Ніксона була більшою несподіванкою від того, що демократичний кандидат на президента сенатор Естес Кіфовер здобув всі вісім голосів від делеґатів із цього стейту. Перед виборами передбачали, що інший демократичний кандидат Адлей Е. Стівенсон матиме більший успіх в Ню Гемшірі, хоч він також не зголосив своєї кандидатури в стейті, в якому в попередніх правиборах переміг був сенатор Кіфовер. Від республіканців на президента кандидував тільки президент Айзенгавер , він здобув всіх республіканських делеґатів, які поїдуть на Республіканську Крайову Номінаційну Конвенцію в серпні цього року до Сан Франсіско. Губернатор стейту Ню Гемшір Лейн Двайнелл, який є делеґатом, прихильним Айзенгаверові, заявив, що був здивований, коли побачив, що таке велике число виборців голосує на віце-президента Ніксона, бо ніхто за Ніксоном не аґітував. Виборці масово голосували аж ввечорі, коли позакривали свої підприємства, або закінчили працю, і тому кінцевий вислід виборів буде проголошений аж найближчого дня, хоч правибори закінчилися о год. 8-ій вечора- У 1952 році під час правиборів в цьому стейті генерал Айзенгавер, який тоді ще перебував в Европі, переміг сенатора Роберта А. Тефта, хоч він завзято аґітував в Ню Гемшір. Перемога сенатора Кіфовера відкриває йому шлях до надії перемогти Адлея Е. Стівенсона, бо коли б Кіфовер був програв правибори в цьому стейті, то це мало б некорисний вплив на вислід правиборів в інших стейтах, в яких зголосили свої кандидатури обидва демократичні кандидати на президента.

Сенат за стовідсоткову допомогу фармерам за пшеницю

Вашинґтон. — Сенат більшістю 54-ох до 39-ох голосів прийняв законопроєкт, щоб фармери діставали стовідсоткову допомогу за ту пшеницю, яку будуть продавати на харчі для людей, сконсумовані в цій країні. Це голосування вважають за першу поразку уряду в фармерській програмі, бо уряд постійно виступає проти тривкої допомоги фармерам і проти підвищення паритету в цій допомозі. В ЗДА консумують майже половину всієї пшениці, випродукованої в цій країні. До демократів під час голосування над цим пунктом присдналися і деякі республіканські сенатори з тих стейтів, які продукують пшеницю. Та шість демократичних сенаторів голосували проти цієї пропозиції. Проти неї промовляв республіканський сенатор Вільям Ф. Новленд, який твердив, що прийняття цього внеску перекреслить всі пляни секретаря рільництва Езри Тефта Бенсона, який плянує обмежити фармерську продукцію при допомозі створення „земельного банку", до якого входили б акри неуправної ріллі, за яку фармери діставали б окреме відшкодування.

Немає виглядів на зменшення податків

Вашинґтон. — З столиці повідомляють, що немає виглядів на те, щоб ще на цій сесії Конґресу ухвалили зменшення прибуткових податків, як про це говорено на початку цього року. Демократичні члени Конґресу хотіли б в цьому виборчому році зменшити податки тим особам, які мають найменші прибутки. Але президент Айзенгавер заявив, що, коли в прибутках державної скарбниці буде надвишка, то її треба буде зужити на зменшення державної заборгованости, яка доходить до 280 більйонів долярів, щоб не допустити до інфляції доляра. Але, секретар скарбу заявив, що можна було б подумати про зменшення податків в кінці цієї сесії Конґресу, коли податкові вплив ви виказуватимуть поважнішу надвишку. Тепер виявляється, що більшої надвишки не буде, і що одночасно збільшаться видатки на фармерську програму, внаслідок чого годі буде думати про зменшення прибуткових податків, тим більше, що треба таки почати зменшувати федеральну заборгованість.

В АМЕРИЦІ

● **Автобусова Корпорація** „Сіра Собака" від 1 червня відкриває випозичальні особових і тягарових авт в Ню Йорку, Шикаґо і Дітройті, в яких приватні особи та підприємства зможуть винаймати авто для свого вжитку.

● **У січні цього року** Каліфорнія продала 9,968,580 ґальонів вина. В січні 1950 року з цього стейту продано 11,078,909 ґальонів вина.

● **У день перед правиборами** в стейті Ню Гемшір сенатор Естес Кіфовер завзято аґітував, хоч напередодні поранив собі руки на збитому склі в готелевій кімнаті.

● **Секретар внутрішніх справ** Даґлес МекКей зрезиґнує зі свого становища не перед 1-им червня, як задумував, а перед 18 травня. Він кандидуватиме на сенатора в стейті Ореґон. Його конкурент — демократичний сенатор Вейн Морс.

● **15-місячний** Ричард Брентон із Ню Йорку проковтнув жетон із написом „Айк". Лікарі при допомозі операції горла витягнули цей виборчий аґітаційний засіб. Маленький республіканець почуває себе цілком добре.

● **У Річмонді,** Вірджінія, 32-річна Ричард Шея народила чевертнята. Мати і немовлята в доброму стані.

● **Як повідомляє армія,** у червні передчасно буде звільнено з служби 8,000 вояків, які закінчать військовий вишкіл.

● **Поліція повідомляє,** що в Ню Йорку число автомобільних катастроф збільшується. Від 1-го січня цього року сталося в Ню Йорку 5,595 автових катастроф (на 188 більше,, як в тому самому часі в 1955 році), при чому вбито 114 осіб (+ 3) і поранено — 7,338 (+ 225).

● **Адміністрація готелю** „Статлер" у Вашинґтоні подарувала президентові Айзенгаверові бюрко, на якому писав він свою інавґураційну молитву, виголошену 20 січня 1953 року в Конґресі.

● **Торговельна Палата** повідомляє, що в 1955 році імпорт фотографічного приладдя до ЗДА збільшився на 227.5 відсотка в порівнянні з 1954 роком, і становив 24,340,655 долярів.

● **Після морозів** 1953 і 1955 років у Бразилії частину кавових плянтацій перенесено дещо більше на північ в тепліші околиці, де є менша небезпека від морозів для кавових кущів.

СПРАВА КИПРУ У ВАШИНҐТОНІ

Радник грецької амбасади у Вашинґтоні Федон А. Кавалісрато обговорює з асистентом державного секретаря для справ Близького Сходу, Південної Азії та Африки Вільямом Г. Ровнтрі справу кипрської кризи

Голл передбачає, що Ніксон буде кандидатом на віце-президента

Вашинґтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Лїонард В. Голл після конференції з президентом Айзенгавером повторив своє давніше передбачення, що республіканським кандидатом на віце - президента буде віце-президент Ричард М. Ніксон. Голл заявив, що немає жадної причини для того, щоб він змінив свою давнішу думку про те, що на республіканському списку кандидатів будуть прізвища Айзенгавера і Ніксона. На думку Голла, президент Айзенгавер не вискаже своєї опінії в цій справі до Республіканської Крайової Номінаційної Конвенції, яка почнеться в Сан Франсіско 20 серпня цього року. Одночасно повідомляють про численні листи й депеші з місць, автори яких домагаються кандидатури на віце-президента Ніксона.

Палата Репрезентантів продовжила податок від корпорацій і продажу товарів

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів більшістю 366-ох до 4-ох голосів продовжила на один рік податки від корпорацій і від продажу деяких товарів, які були ухвалені ще під час війни в Кореї. Згідно з попереднім законом ті податки мали бути автоматично зменшені від 1 квітня цього року. Уряд президента просив продовжити ці податки ще на один рік, до 1 квітня 1957 року, щоб не зменшилися впливи державної скарбниці майже на три більйони долярів, бо тоді не можна б думати про збалянсований бюджет у фінансовому році, який починається 1 липня цього року. Проти продовження цих податків голосували три республіканські конґресмени і один демократ.

Винайдено протиотруту для охорони перед „нервовим газом"

Ню Йорк. — Група біохеміків, професорів і дослідників, які працюють в колумбійському каледжі для лікарів і хірургів при Колумбійському Університеті подала до відома, що їй пощастило винайти антидот (протиотруту) проти т. зв. нервових газів, продукованих для застосування у воєнних діях. Діяння цих газів спричинювало неминучу смерть. Новий лік, що його названо „2-пірідін айдоксім метіодід" (скорочено ПАМ), дає можливість охорони перед смертельним діянням газів, які пораліжують нерви. Причинилися до винайдення цієї протиотрути лікарі: д-р Ірвін Б. Вилсон, д-р Гермут Кевиц і д-р Сара Ґінсбурґ.

Бальон досліджує космічне проміння

Айова Ситі, Айова. — Університет стейту Айова пустив в повітря бальон, який має досліджувати космічне проміння і магнетизм землі. Цей бальон, 250 стіп завдовшки і 120 стіп завширшки, має приладдя, яке важить коло 200 фунтів. Кільканадцят годин після того, як бальон піднесеться вгору, те приладдя автоматично впаде на землю, правдоподібно на південь від озера Мишиґен. Після того бальон має злетіти на одну — дві милі вище і експльодувати.

Американські протестанти почали суперечку з совєтськими православними у Москві

Москва. — Під час конференції учасників делеґації провідних американських протестантських діячів з представниками совєтської „Русской Православной Церкви" у Москві совєтський митрополит Ніколай намагався переконувати американців, що зорганізована і підтримувана совєтами т. зв. Світова Рада Миру є „єдиною справжньою миролюбною силою". Відповідаючи йому, члени американської делеґації ствердили фальшивість такого твердження й із свого боку виступили з обвинуваченням проти совєтської православної церкви, яка своїми заявами підтримує совєтські політичні цілі, зокрема в тому, що вона повторює фальшиві обвинувачення совєтського уряду, буцімто Злучені Держави Америки вживали недозволених засобів у корейській війні і поширює твердження, що американські церкви є підтримувані мільйонерами. Почувши таке, митрополит Ніколай не вмів скрити свого подратування й оправдував совєтський уряд, що він виступав проти ЗДА з такими обвинуваченнями під час воєнного напруження. В дальшому, цей же совєтський церковний діяч намагався боронити політику совєтського уряду, заявляючи, що сьогодні в СССР є великі зміни і совєтський уряд не застосовує . . . воєнної тактики. Починаючи конференцію з учасниками американської делеґації, совєтський митрополит пробував обмежити її до дискусії про „сприяння справі миру", але члени американської делеґації запротестували, вимагаючи обговорення таких справ, як свобода церков у виконуванні їхніх релігійних місій і взаємини між церквою і державою. Митрополит Ніколай заявляв декілька разів, що він не одержав ніяких інструкцій від совєтського уряду щодо розмов з американською делеґацією, але ввесь час поводився так, як офіційний представник совєтського уряду, обороняючи всі його політичні і пропаґандивні заходи.

Державний секретар заспокоює „невтралістів" Азії

Якарта, Індонезія. — З'єдинені Держави не в'яжуть своєї моральної і матеріяльної допомоги економічно відсталим країнам з вимогою, щоб ті країни приступили до союзу з ЗДА — заявив державний секретар Доллес під час свого перебування в столиці Індонезії Якарті. Він додав, що самі З'єдинені Держави в початках свого існування також не хотіли вмішуватись у великі міжнародні справи і воліли займатися виключно впорядковуванням внутрішніх справ і тому вони можуть зрозуміти становище молодих держав, які тільки недавно осягнули свою державність та хочуть залишатись поза міжнародними військово-політичними союзами. Проте Дж. Ф. Доллес підкреслив суто оборонний і мировий характер Південно-Східнього Азійського Оборонного пакту, проти якого так завзято виступають також індонезійські комуністи. Державний секретар покликався на приклад Індії і Цейльону, звідкіль він саме тепер прибув прибув до Індонезії, що ті країни — мовляв — дістають допомогу від ЗДА, хоч вони не належать до СЕАТО. Водночас державний секретар заінтерпельований журналістами, чому ЗДА „мішаються" до далекосхідніх справ, звернув увагу, що те „вмішання" за першої і другої світових воєн допомогло до перемоги справедливости у світі та, особливо в другій світовій війні, до визволення цілого ряду колоніяльних народів Азії і Африки. — Дж. Ф. Доллес прибув уже з Індонезії до Сіяму. Сіямський прем'єр Піґуль Сонґґрам заявив, що Сіям не буде „невтральний" у теперішньому спорі між Сходом і Заходом та визнає конечність стояти по стороні Заходу.

Західні альянти проти порушування правного стану Берліну

Бонн. — ЗДА, Англія і Франція висловились проти порушення правного стану Берліну, встановленого в Потсдамському договорі в 1945 році, бо це, мовляв, ускладнило б ситуацію в самому Берліні та утруднило б переговори про з'єдинення Німеччини. Таке становище західних альянтів подано офіційно до відома західньо-німецькому урядові у зв'язку з внеском соціялістів в федеральному західньо - німецькому парляменті, щоб Західній Берлін дістав рівнорядне право висилати своїх послів до того федерального парляменту. До цього часу у парляменті Німецької Федеративної Республіки засідають західньо - берлінські посли тільки з дорадчим голосом, без права голосувати, бо Берлін рахується під управлінням Ради чотирьох воєнних альянтів. ЗДА, Англія і Франція лякаються, щоб у відповіді на переголосування в Боннському парляменті такого закону, Совєти з свого боку не інкорпорували Східній Берлін і формально і фактично до Східньо - німецької „Народної" Республіки, дармащо Східній Берлін уже тепер є „столицею" цієї „суверенної держави". Знову ж західньо-німецькі соціялісти уважають, що те становище західніх альянтів є „натиском" на німецький парлямент і „вмішуванням" у внутрішні справи Німецької Федеративної Республіки та закидають урядові Аденауера, що він тому є проти того соціялістичного внеску, бо більшість західньо-німецьких послів — це соціялісти.

Посвідчення про смерть Бєрута підписав лікар, обвинувачуваний колись у намаганому вбивстві совєтських провідників

Москва. — Смерть першого секретаря польської (робітничої) комуністичної партії Владислава Бєрута сталася в досить таємничих обставинах. Він помер у московському шпиталі вночі з понеділка на вівторок внаслідок „серцевої комплікації", яка виникла раптом після його видужання з інфлюенци. Тіло його виставлено в тій же галі, в якій лежав колись Ленін і Сталін. Домовину з тілом Бєрута вислано літаком до Варшави і супроводжає її дев'ятичленна делеґація совєтського уряду під проводом Хрущова. Московське радіо подало до відома, що посвідчення про смерть Бєрута підписала група видатних совєтських лікарів, між ними д-р В. Василенко, який був замішаний у т. зв. змову лікарів в січні 1953 року, що їх обвинувачувано в намаганні зліквідувати з допомогою „лікування" різних совєтських провідників. Бєрут все своє життя був на службі Москви (за деякими даними він ще перед своїм поворотом чи радше скиненням з допомогою парашуту до Польщі, на протязі 20 років був совєтським аґентом), яка в нагороду за його службу призначила його в перших повоєнних роках президентом Польщі. З президентури він зрезиґнував і за дорученням Москви став польським прем'єром. Побувши на цьому становищі два роки, він зрезиґнував знову, щоб зайняти єдине конкретне провідне становище в Польщі — пост першого секретаря комуністичної партії. Він мав бути сином польського селянина з Люблинщини і його справжнє прізвище мало бути Краснодебскі.

Західньо-німецький амбасадор передав вірчі грамоти на Кремлі

Москва. — Перший амбасадор Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини), який 2 березня ц. р. прибув до Москви, передав в понеділок 12 ц. м. свої вірчі грамоти совєтському „президентові" Ворошилову на спеціяльній церемонії на Кремлі. Німецький амбасадор д-р Вільгельм Гаас явився на Кремлі в товаристві чотирьох найвищих службовиків амбасади, а в оточенні Ворошилова був м. ін. перший заступник Молотова Громико. У своїй промові, Гаас висловив надію, що встановлення дипломатичних взаємин між Зах. Німеччиною і Совєтським Союзом доведе до об'єднання Німеччини, з чим погодився Ворошилов у своїй відповіді. Все ж, Ворошилов додав від себе, що ті дипломатичні взаємини мають вийти на користь також „сусіднім державам і загальному мирові". Часописи коментують заввагу Ворошилова, як натяк на покращання взаємин між Західньою і Східньою Німеччиною. Це потверджують „Ізвєстія", які заявляють з нагоди офіційного акредитування Гааса, що СССР не буде вести безпосередніх переговорів з Західньою Німеччиною про об'єднання Німеччини, а тільки може „посередничити" між західньо-німецьким та східньо-німецьким урядами. Однак Гаас має доручення від свого уряду не входити з східньо-німецьким репрезентантом в Москві в ніякі дипломатичні розмови, а, стрінувшись із ним на будь-яких офіційних прийняттях у большевиків чи на терені інших амбасад, обмежетись до товариського привітання. Таке саме доручення мають всі інші члени західньо-німецької амбасади в Москві.

ЗДА ПОГОДИЛИСЬ ПОСЕРЕДНИЧАТИ У СПРАВІ КИПРУ

Вашинґтон.—У відповідь на заклик грецького уряду та безпосередньо після телефонічної розмови анґлійського амбасадора Роджера Мейкінса з урядуючим заступником державного секретаря Гербертом Гувером мол. (державний секретар Доллес перебуває тепер на Далекому Сході), пресовий референт Державного Департаменту Лінколн Вайт оприлюднив заяву американського уряду, в якій уряд ЗДА заявляє готовість послужити своєю „доброю волею", щоб знайти чесну і справедливу розв'язку у спорі за Кипр між Англією та Грецією. Англійський амбасадор Мейкінс цікавився подробицями заяви „співчуття", що її склав американський амбасадор в Атенах Кеннон грецькому урядові. Лондонські газети прийняли ту заяву американського амбасадора в Атенах, як вияв солідарности ЗДА з Грецією проти Англії і тому, як удар проти уряду Ідена напередодні палкої дебати над справою Кипру в англійському парляменті. Формально в заяві Державного Департаменту не говориться про посередництво, але так інтерпретує ту заяву сам Державний Департамент — згідно з запевненнями добре поінформованих кореспондентів у Вашинґтоні. Ця заява починається ствердженням, що „Кипрська справа нині заторкує безпосередні інтереси близьких приятелів і союзників З'єдинених Держав. Проте З'єдинені Держави не є самі стороною в тій проблемі. Єдиним нашим зусиллям є підбадьорити тих, що безпосередньо зацікавлені, щоб знайти чесну і справедливу розв'язку".. Далі американська заява стверджує велике розчарування, що приватні розмови, які велись між представниками Англії і Кипру чи пак Греції в останніх місяцях і які осягнули поважний поступ, не знакінчились остаточним успіхом. Проте американський уряд висловлює переконання, що в кращій атмосфері вдасться відновити переговори. „З'єдинені Держави — говориться там буквально — готові допомогти своїм приятелям в осягненні справедливої розв'язки проблеми Кипру". Речник Державного Департаменту відмовився відповісти на запит журналістів, чи американський уряд осудив заслання грецького архиєпископа Макарія з Кипру на острів на Індійському океані, але з голосів цілої американської преси та різних чільних американських діячів виходить цілком недвозначно, що американський політичний світ й американська поблічна опінія не погоджується з такою поведінкою англійського уряду. Сам англійський амбасадор Роджер Мейкінс, виступаючи на т.зв. форумі молоді „НИ-Таймс-у" покликався на 1878 рік, коли то Туреччина відступила Кипр Англії, і на теперішнє величезне стратегічне значення Кипру у зв'язку з його ґеополітичним положенням. Греція формально зажадала поставити справу Кипру на денний порядок найближчої сесії Об'єднаних Націй.

Міністри Англії і Франції роз'їздять по Близькому Сході

Каїро. — Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд відвідав Ізраїль, де відбув довгі розмови з ізраїльським прем'єром Бен Ґуріоном і міністром закордонних справ Моше Шареттом. Цей останній видав в його честь бенкет. В Ізраїлі були (і є) неприхильні для Англії настрої, бо жиди уважають, що теперішній англійський прем'єр Іден є прихильником такої ізраїльсько-арабської злагоди, яка прийшла б коштом частини ізраїльської території, відступленої арабам. Ллойд мав в середу 14 березня відлетіти з Єрусалиму, а в той сам день мав прибути до єгипетської столиці Каїро Французький міністер закордонних справ Піно. Його ситуація в розмовах з єгипетським прем'єром Ґамалем Нассером буде ще трудніша, як розмова англійського міністра з ізраїльськими керівниками, бо єгипетський прем'єр заявив тільки-що, що його бажанням є створити незалежну арабську державу „від Атлянтійського океану по Індійський океан", отже включно з північно-африканськими країнами, які є тепер в орбіті французьких впливів. З Єгипту йде до Марокко й Альжиру постійно контрарбандою єгипетська зброя і пропаґандивна література, в Єгипті теж вишколюються альжирські й марокканські партизани. Ціллю Піно було б саме переконати Нассера, щоб він не утруднював Франції замирення в Альжирі, що його теперішній соціялістичний уряд Молле хоче завести ступневими реформами.

В СВІТІ

● Еспанія буцімто схиляється до думки скасувати свій протекторат над еспанською частиною Марокко, який існує від 1912 року, з тим, щоб обидві частини об'єдналися в одну державу під владою султана бен Юссефа. 2-го березня ц. р. Франція погодилась на скасування свого протекторату в Марокко і проголошення його самостійною державою у добровільному зв'язку з Францією. Невідомо, як Еспанія забезпечила б свої інтереси в об'єднаному Марокко. На цю тему відбуваються переговори з марокканськими націоналістами.

● **Король Савді - Арабії,** президент Сирії і прем'єр Єгипту, який насправді є його диктатором, підписали у трьох примірниках договір, оправлений в зелену шкіру, — святочний колір мусульман. Після цього вони маніфестували свою радість, раз-у-раз стискаючи один одному руку і голосно сміючись.

● **Новий грецький лідер** на Кипрі, наступник вивезеного на острівець на Індійському океані архиєпископа Макарія, митрополит Антімос, має 50 років, на зріст нижчий, як Макарій, з короткою сивіючою бородою і не робить такого імпозантного враження, як Макарій. За традиційним звичаєм, духовники об'єднують на Кипрі церковну і політичну владу.

● **На викиненні портретів** Сталіна з Третяковської ґалерії в Москві — а було їх там коло 25 — потерпіли також Ленін, покійний Калінін і живі ще Ворошилов, Молотов та інші чільні большевики, які фігурували на тих портретах поруч із Сталіним. Працівник музею, що супроводив по ньому американських протестантських делеґатів і журналістів, був дуже збентежений, коли чужоземні гості його запитали, де подівся із стін Сталін.

● **„Сталінштадт"** — це назва містечка, яке побудовано для робітників нової сталеварні в Східній Німеччині. 15,000 осіб спровадилось до збудованих в цьому місті мешкальних будинків, але між ними всього лише 3,000 робітників сталеварні, бо 4,000 робітників не захотіли переноситись з давніх помешкань в ближчій і дальшій околиці. Не виключено, що назва цього містечка буде змінена з уваги на те, що небіжчик Сталін попав в неласку у свого учня Хрущова. А що буде із „Сталінградом"?!

● **Альжирці у Франції** масово одержують депеші з Альжиру із повідомленнями про смерть близьких людей. На цій підставі вони негайно виїздять додому. Ці телеграми сфінґовані націоналістичною орґанізацією, яка старається стягнути всіх альжирців з Франції. На паризькому летовищі арештували одного альжирця, що мав зелено - білу краватку з червоним колісцятком і зіркою — прапором альжирських партизанів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕХТУВАНІ ЛЕКЦІЇ ІСТОРІЇ

Скільки разів повторювано вже всіма мовами світу засаду, що історія — учителька життя! А проте, цю спасенну засаду постійно нехтується, нехтують її навіть найвидатніші державні мужі. І тому, правдоподібно, виникло друге твердження про те, що історія — повторюється. Ясно, що повторюється, якщо люди легковажать її наукою.

У теперішній політичній ситуації вперто насувається на думку дві лекції з останніх розділів історії світу, але тільки одну з них теперішні керманичі міжнародної політики пам'ятають і беруть до уваги в своєму поступуванні. Це — страшна лекція війни.

Війна бо направду страшна. Вона була жахлива в минулому, але всі страхіття навіть останньої війни блїднуть, є нічим у порівнянні з маривом можливої нової війни, з водневими і атомовими супербомбами, керованими ракетами та всілякою іншою зброєю масового знищення. Страхіття нової війни збільшуються впровадженими тоталітарним комуністичним режимом найбільш варварськими методами ведення тотальної війни, при яких ніхто і ніщо не має пощади.

Чи ж можна дивуватись, що після такої лекції історії весь світ і всі люди здригаються на саму згадку про війну, що ніхто війни не хоче і кожний відповідальний державний муж готов направду навіть з чортом домовлятись, щоб тільки її оминути. Нічого дивного, що в таких обставинах весь вільний світ миру хоче за всяку ціну, забуваючи при цьому про першу і основну лекцію історії, а саме, що власне змагання до миру за всяку ціну у відносинах з таким злочинним і підступним суперником, як імперіялістична Москва, веде до цілком протилежного результату: тієї ж таки жахливої війни, яку за всяку ціну вільний світ хотів би оминути.

На цей парадокс сучасної політики звертає увагу Дейвид Лоренс, редактор відомого журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" у виданні цього тижневика на 16-го березня ц. р. У статті „Угодівство ніколи не поплачується" Лоренс, замість власних міркувань і коментарів, наводить радше твердження одного з найбільших, якщо не найбільшого учасника і творця історії першої половини нашого сторіччя, Винстона Черчила, з його книги „Буря надходить".

Факти відомі. Угодівство та бажання миру за всяку ціну збоку демократичного і миролюбного світу довело по черзі до: агресивного озброєння гітлерівської Німеччини та зламання нею всіх її міжнародних зобов'язань; насильної окупації Надренії Гітлером; створення осі Берлін-Рим; захоплення Австрії; залишення Заходом напризволяще Чехословаччини та захоплення й тієї країни Гітлером та „мирна" передача Гітлерові величезних ресурсів, які почали працювати на його користь. Захід, якщо б не змагав до миру за всяку ціну, мав безліч нагод не допустити до другої світової війни, заощадивши її страхіть відносно малою війною і швидкою перемогою над Гітлером у відповідному для того часі. Історія угодівства перед другою світовою війною є „лінією дороговказів до нещастя" — твердить Черчил. Ця історія є „каталогом капітуляцій тоді, як вони не були потрібні", а коли остаточно прийшло до рішення, воно прийшло в найгірший для вільного світу момент, і за це треба було заплатити мільйонами жертв та страшною руїною. Черчил робить висновок: „Якщо ви не хочете боротись за правду тоді, коли можете перемогти без проливу крови, якщо ви не хочете воювати за правду тоді, коли можете здобути перемогу відносно малим коштом, — ви можете опинитись в обставинах, коли будете змушені воювати в найгіршому для вас часі й умовинах і будете змушені платити найбільшу жертву за найменший вигляд на перемогу. Може бути ще гірше. Ви можете опинитись в обставинах, у яких будете змушені воювати взагалі без вигляду на перемогу, і тільки тому, бо волієте смерть, ніж неволю..."

Це дві, зіставлені разом, лекції історії. Одна — це війна, про яку сьогоднішні державні діячі пам'ятають, а друга — це причини війни, що їх забувають, бо їх притемнюють страхіття самої війни. Отже, витворюється парадокс. Не можна ж бо оминути нещастя, залишаючи його причини. Не можна оминути війни, повторюючи ті самі помилки, які до неї невідхильно ведуть.

Тут же напрошується і нерозлучно зв'язана з цими двома лекціями історії ще й третя, яку часто повторюється на словах, але яку легковажиться в практиці: світ не може жити наполовину вільний і наполовину поневолений. Цю засаду оформив майже сто років тому Абрагам Линколн відносно Америки. Ця сама засада з тим більшою силою стосується сьогодні до всього світу. Це є легковажені лекції історії, які можуть гірко помститись, якщо світ своєчасно не спам'ятається і з цих лекцій не зробить відповідних практичних висновків.

РОЛЯ ОБ'ЄДНАНИХ ШТАБІВ ЗДА

Коротенька звістка в часописах з минулого тижня про те, що шефи об'єднаних штабів зібрались на наради в Порто Ріко, зацікавила всіх тих, хто пам'ятає з історії, що такі наради стоять звичайно у зв'язку з напруженою міжнародною ситуацією і мають інколи вирішний вплив на її розвиток. Але президент Айзенгавер притупив вістря сенсації, відповівши на запит у цій справі на своїй останній пресовій конференції, що це він, мовляв, порадив шефам об'єднаних штабів виїхати на „тиждень, вісім чи дев'ять днів" кудись, де можна було б „спокійно думати", бо це „дуже трудно робити у Вашингтоні". Все ж, у зв'язку з минулотижневими нарадами, про які, зрештою, невідомо, коли вони докладно розпочались і коли закінчились, а тим паче, які саме справи були предметом розгляду, — появились численні коментарі в американській пресі на тему теперішнього складу шефів об'єднаних штабів, їх співпраці, їх конституційних прав та їх ролі в теперішній практиці.

З усіх цих коментарів виходить ясно одно: при всьому безперечно величезному значенні, що його мусить мати військова верхівка в такій великодержаві, як З'єдинені Держави з їх провідною ролею в нинішньому світі, постійно загроженому комуністичним імперіялістичним походом, — ця військова верхівка далеко не грає такої ролі в актуальній політиці, як її грали колись військові штаби. В европейських країнах могутню політичну ролю грали військові штаби від часу, коли вони почали існувати і аж до першої світової війни, бо вже в часі між двома світовими війнами вони втратили своє домінуюче політичне значення. У царській Росії, в кайзерській Німеччині, в Австро-Угорщині Габсбурґів, в старій султанській Туреччині, в Англії за часів її колоніяльного поширювання, ба навіть у післянаполеонівській Франції, високі старшини генерального штабу мали чималий вплив на політику, а їх імена не раз зв'язувано з неофіційними „військовими партіями" при пануючих дворах. Відблиск тих часів можна було бачити у післяверсальській Польщі з її розполітикованим військом, у деяких балканських країнах, а на Далекому Сході — в Японії. Надмірна політична роля війська в державі — це саме той „мілітаризм", що приводив до воєн через зумисне їх провокування, як найкращий — в понятті військовиків — засіб вирішувати міждержавні конфлікти.

Символами заперечення всякого мілітаризму в З'єдинених Державах є президент, як головний зверхник збройних сил, цивільний секретар оборони й цивільні секретарі трьох родів збройних сил — суходільного війська, морської фльоти й летунства. В останніх роках, власне за урядування теперішнього Президента, п'ятизіркового генерала, кількість цивільних підсекретарів у Пентаґоні збільшилась. До найперших законних завдань шефів штабів належить дорадча роля при Президенті, як конституційному головному командантові збройних сил держави, Крайовій Раді Безпеки і секретареві оборони. Голова шефів об'єднаних штабів бере участь в усіх засіданнях Крайової Ради Оборони. І хоча його роля досить скромна, бо він тільки головує на засіданнях трьох шефів штабів трьох родів збройних сил, без права голосу і без ніякого командного становища, проте насправді, силою свого найвищого військового ступня і особистого авторитету — є він найавторитетнішим дорадником Президента, Крайової Ради Безпеки та секретаря оборони і його слово на переслуханнях у конґресових комісіях з різних нагод — має найповажніше значення.

Знавці вашинґтонських відносин підкреслюють, що теперішній персональний склад шефів об'єднаних штабів полегшує їм взаємну тісну кооперацію без конфліктів, що бували в минулому, дармащо завжди мусить існувати суперництво між різними родами зброї. Тепер це суперництво найбільше виявляється між суходільним військом і летунством, тоді як, напр., раніше було воно між летунством і морською фльотою чи суходільним військом і фльотою. Практично те суперництво виявляється в тактично-стратегічному плянуванні, себто у визначуванні відповідної ролі даному родові зброї, що стоїть у тісному зв'язку з бюджетом. Але в новітньому часі складання бюджету залежить не від бажань керівників окремих ресортів державної адміністрації, а від загальних політичних та економічних передумов і потреб. І тому не тільки цивільний секретар оборони, але й директор бюджету та секретар скарбу мають дуже часто куди більший вплив на бюджетові позиції щодо збройних сил узагалі, а їхніх окремих родів зокрема, ніж три шефи штабів і їхній голова. Тепер головою шефів об'єднаних штабів є адмірал Артур В. Радфорд, який публічно забирає голос ще рідше, аніж його мовчазний попередник, генерал армії Омар Бредлі. Шефам штабу летунства є генерал Натан Твайнінґ, шефом морських операцій — адмірал Ерлі А. Бирке, а шефом штабу армії (наземного війська) — генерал Максвел Д. Тейлор, воєнний герой, чільний дипломат та поліглот, наступник генерала Метью Риджвея, що пристрасно обороняв ролю наземного війська в стратегічному плянуванні, применшуючи значення летунства й далекосяжних ракет. У засіданнях названих шефів об'єднаних штабів бере завжди участь також командант морського корпусу, ген. Рандолф МекПейт.

Нема в Пентаґоні зцентралізованого військового генерального штабу в згаданому на вступі цієї статті давньому розумінні, як суцільного невеликого гурту людей, що мав би великий політичний вплив і зосереджував у своїх руках збройну потугу держави. Але ж все таки є Пентаґон — найбільший у світі будинок, чи пак сполучений коридорами бльок будинків, що займає 34 акри, не рахуючи коло 200 акрів левад і квітників, і вміщує всі військові установи, секретаріят оборони (військове міністерство), секретаріяти трьох департаментів і штаби всіх родів збройних сил, разом 28,000 щоденно працюючих там осіб, в тому числі 70% цивільних і 30% військовиків. Це — ціле місто, в якому працюють 200 телефоністок і щодня відбувається коло 280,000 телефонічних розмов через 45,000 апаратів. Очевидно, що ця могутня машина, охоплена одним магічним словом „Пентаґон", мусить грати поважну ролю у державі, яка, при всій своїй потузі і першій ролі у всьому вільному світі, загрожена смертельним ворогом. І тому Пентаґон — символ збройної безпеки країни. Факт, що президентом З'єдинених Держав є людина, для якої Пентаґон — це „своя" і прегарно знана установа — чимало спричиняється до самопочуття безпеки кожного мешканця цієї країни, а останні наради шефів об'єднаних штабів тільки пригадали світові, що керівна верхівка цієї машини ніколи не спочиває.

С. Каленик

МОСКОВСЬКА ПРОПАҐАНДА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПІДРУЧНИКУ

Газета „Свобода" вмістила на своїх сторінках уже цілу низку статтей, які викривають шкідливу і ворожу для З'єдинених Держав проросійську і прокомуністичну пропаґанду в американських шкільних підручниках (Див. „Свобода", 29 жовтня 1953 р.; 6 травня 1953 р.; 17 листопада 1953 р.; 17 квітня 1954 р.). До цих фактів подамо ще один.

Перед нами підручник російської мови для американців — російська читанка. Вона вже більше ніж двадцять років (починаючи з 1935 року — в шести виданнях) затуманює голови американців і подає їм неправдиві відомості про Росію, про російську історію, про Совєтський Союз і, зокрема, про Україну. Ця книжка написана з певною ворожою і шкідливою для Америки тенденцією. Назва цієї книжки така: "Elementary Russian Reader by George Z. Patrick, Ph.D. Associate Professor of Russian University of California. Pitman Publishing Corporation (2 W. 45th St., New York City) New York—Toronto—London. 1953.

У передмові до цієї книжки читаємо: "The selections have been made with the purpose of giving in the form of simple narrative some information of Russian life, customs, and history."

Перечитавши цю книжку, бачимо, що ці „інформації про російське життя, звичаї та історію" не тільки фальшиві, наскрізь неправдиві, але до того ще й перейняті певною дуже виразною тенденцією показати російську і, зокрема, совєтську комуністичну дійсність у дуже прикрашеному вигляді. Мета цих ідилічних картин уявної російської дійсности цілком ясна: виховати американця в прокомуністичному і просовєтському дусі, обеззброїти його ідейно в боротьбі проти найбільшого ворога ЗДА і навіть більше — викликати в ньому симпатії до того ворога. Ось кілька прикладів, що доводять це твердження. Опис Росії: „Россия — одно из самых обширных государств на свете; она тянется с севера к югу на 4000 верст, от запада к востоку на 13000 верст. Русские составляют главную массу населения, но кроме них в России живут литовцы, финны, татары, немцы, евреи и различные монгольские племена". Про СССР є також маленька стаття, в якій зазначено, що це — „большая страна, богатая хлебом, хлопком, каменным углем, нефтью". В цих статтях позначається виразно імперіялістично-колоніяльний підхід до визначення поняття „Росія". Тут Росія ототожнюється з СССР, тут ні слова не сказано про поділ СССР на окремі республіки, тут чомусь навіть фіни входять до складу Росії, хоч кожному американцеві відомо, що Фінляндія не належить навіть до сателітних держав, а входить до складу держав вільного світу.

Суцільним анекдотом звучить стаття під назвою „Малороссия — Украйна". Тут ми читаємо: „Малороссия — счастливейшая местность Европейской России... Малороссы — родные братья великороссов, но имеют свои особенности. Малоросс медлителен в своих движениях. У него густые темные волосы и смуглое лицо... Главное занятие малороссов — земледелие. Малоросс не любит заниматься торговлей, поэтому она находится в руках великороссов и евреев. Разносчики ходят из деревни в деревню и продают свой товар" (sic!). Такі брехливі і фантастичні „інформації" подає автор у цій статті, переказуючи столітньої давности брехливі баєчки про Україну. Про те, що Україна — це окрема країна, поневолена тепер російськими комуністами, про те, що Україна — член Об'єднаних Націй, що українці — це цілком окрема, самостійна національність з своєю багатою національною культурою тисячолітньої давности, з своєю особливою національною мовою і літературою, цілком відмінною від російської мови — тут, звичайно, нічого не сказано. Цілком брехливе пояснення, чому торгівля в Україні перебуває в руках неукраїнців, здебільшого. Автор нічого не знає про українське купецтво, про українських чумаків, про великий розквіт української торгівлі за часів незалежности України, про широкий кооперативний рух на Україні. Цілком фантастичні твердження про „разносчиков", які ходять із села в село і продають свій крам. Такі розносчики були на Україні сімдесят років тому.

Виходячи з російської єдинонеділимської шовіністичної концепції, автор пише про Київ таке: „Киев — древнейший русский город. Киев называется матерью русских городов. В настоящее время он один из торговых и многолюдных городов России". Про те, що Київ — це столиця України, що Київ — це культурний центр України, автор не згадав ні одним словом.

Розповідаючи про село та про селян, автор ні слова не сказав про тяжке рабське життя селянства під комуністичним пануванням, про нечувану державну експлуатацію селянства, здійснювану за допомогою колгоспної та радгоспної системи. Натомість життя селянства змальовано тут цілком неправдиво й фантастично: „Хлеб, который он (селянин) собрал в амбар, и корм для скота в сараях освобождают его от заботы о насущном пропитании (10 стор.)... Подле каждой избы двор с сараями для лошадей и скота. Все избы в деревне очень чисты и дворы в большом порядке. Видно, что в этой деревне крестьяне живут без нужды". Прочитавши таку брехню, американець матиме цілком фальшиве уявлення про сучасне становище селянства в Совєтському Союзі. З цього опису „деревни" виходить, що ніяких колгоспів немає, що селяни — власники своєї землі і що вони живуть заможно.

Багато окремих статтей-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Т. Михайлівський

ЗА ОБ'ЄКТИВНУ ПЕРЕОЦІНКУ ГЕТЬМАНСЬКОГО РУХУ

(Голос у дискусії)

Треба щиро повітати те відрадне явище, що на сторінках „Свободи" підписаний літерами І. Ф. автор у статті під наведеним заголовком старається перевести об'єктивну переоцінку Гетьманського Руху, який досі насвітлювано здебільшого необ'єктивно й сторонничо зі шкодою для історичної правди. Треба признати авторові дуже багато об'єктивізму в тому його висновку, що на гетьманців треба дивитися як на носіїв українських консервативних ідей, — що з гетьманцями можна шляхетно ривалізувати в змаганні за провід нації і успішно співпрацювати для добра нації. Слушно підкреслює автор, що Гетьманський Рух може похвалитися визначними людьми, як своїми визнавцями, що гетьманцями були обидва митрополити Українських Церков, генерали, полковники, політики, письменники, яким ані українського патріотизму, ані заслуг для нації відмовити не можна. Далі підкреслює автор, що гетьманці виявляють подивугідну згуртованість та льояльність до свого Проводу, і що — не зважаючи на деякі тимчасові розходження поміж головними гетьманцями — головна їх маса залишилася вірна гетьманові.

Повторюю — треба щиро повітати цей вияв об'єктивного підходу до Гетьманського Руху, і то якраз на сторінках „Свободи".

Однак, нехай не буде во гнів шановному авторові І. Ф., що вкажу на деякі неточності, які хочу спростувати й насвітлити із становища члена Гетьманського Руху.

Передусім формальна неточність: вміщена на сторінках „Батьківщини" заява за підписом о. д-ра Кушніра, не походить від К. Ч. Канади, а є це звернення-резолюція Пан-Американської Української Конференції в справі посередництва для досягнення діючої консолідації і авторитетної репрезентації — з проханням висловити й переслати свою опінію в цій справі. Пропозиція ця була звернена не лише до гетьманців, але й до всіх українських груп і партій — без огляду на те, чи вони входять чи ні до УНРади, — при чому ПАУКонференція висказала думку, що консолідаційним центром повинна стати УНРада.

Суттєвої помилки допускається п. І. Ф., коли робить різницю між концепцією дідичної гетьманської монархії і Гетьманським Рухом. Це є два невідлучні поняття. Гетьманський Рух — це питоменно український рух, що під політичним оглядом є консервативний, але рівночасно під оглядом ідеологічним є виявом українського монархізму. Як монархістичний — Гетьманський Рух мусить бути зв'язаний із династичним родом, бо інакше була б це якась абстрактна й дійсно академічна концепція. У кожному народі і державі монархістичні кола зв'язані із своїм династичним родом, чи це буде Австрія, Італія, Сербія, Еспанія чи Франція. І тому й українське дідичне гетьманство — це не академічна концепція, а есенціональний, суттєвий зміст Гетьманського Руху. Гетьманці визнають тепер рід Скоропадських — як носія гетьманської влади. І мильно та неправильно шановний п. І. Ф. висказується, що, мовляв, особа Павла Скоропадського тут радше „припадкова", бо... був час, коли деякі кола намічували інших кандидатів. Це правда, що деякі кола намічували різних кандидатів, як Василя Вишиваного (романтика), Дмитра Дорошенка (вченого історика) — але Павла Скоропадського проголосило гетьманом 6432 уповноважених представники з 8 українських губерній (Київської, Полтавської, Чернігівської, Подільської, Волинської, Херсонської, Катеринославської й Харківської) — а це не випадковість!

Дальшу хибну оцінку й розходження із ідеологією гетьманців добачую в тому, що шановний п. І. Ф., порушуючи справу „непередрішування" на еміґрації форми правління будучої Української Держави, а полишення цього питання вирішенню народним плебісцитом, чого домагаються гетьманці — зводить це питання лише до формальности змін досі уживаних назв „Екзильний Уряд" на „Державний Центр", надаючи цим змінам чисто формальний (без практичного суттєвого значення) характер. А це мильне! Навпаки: зміна характеру Державного Центру на еміґрації є — й мусить залишитись — суттєвою, щоб довести до створення „діючої консолідації українських визвольних сил і їх авторетної репрезентації".

Влучною є оцінка п. І. Ф. ролі консервативних сил в житті народів. Автор дуже слушно підхоплює, що здорове життя нації виявляється саме у рівномірній грі сил: поступових та консервативних, і що український нарід — втративши свою консервативну верству — окалічів би. Але не слід ідентифікувати консервативних організацій із монархізмом і уважати їх як одиноких носіїв монархістичної ідеології. Це мильне. Бачимо на прикладі Англії, де лейбуристи є так само визнавцями монархістичної ідеології як і консерватисти. І на Україні та й взагалі в українській нації гетьмансько-монархістична ідеологія має своїх визнавців, не лише у консервативних колах, але з'єднує вже для себе людей із різних політичних угрупувань, які — як Донцов — еволюціонують в сторону традиціоналізму." А український традиціоналізм — це зворот до княжих і гетьманських форм правління — це монархізм, а не республіканізм.

Редакція „Свободи", відступаючи сторінки цього щоденника на переведення дискусій на тему переоцінки Гетьманського Руху, допомагає, на мою думку, у великій мірі справі завершення дійсної консолідації українських угрупувань і партій на еміґрації.

Вінніпеґ, березень 1956.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) у США

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(7)

ЮРІЙ СЛАСТІОН

ОПАНАС СЛАСТІОН — ПЕРШИЙ ІЛЮСТРАТОР ШЕВЧЕНКА[1]

Сластіон не став епігоном ні академізму, ні передвижництва. Засвоївши кращі формальні прикмети обох цих напрямків: від академізму — школу досконалого рисунку та композиції образу, а від передвижництва — реалізм та експресію у передачі сцен та характерів, — він влив у цю форму свій власний, український зміст, забарвлений патріотизмом. Звідсіля — домінуюча стилева риса в його показі України — шляхетність у тонкому, надзвичайно точному й енерґійному рисункові і всій техніці й способі зображення й шляхетному характері зображуваного. Показуючи, наприклад, селян, він як реаліст, цілком зберігає весь їх своєрідний, суто селянський характер, але без тої безталанної „мужицькости", чи приниження, що про них була вище мова. Натомість це правдиві, реальні селяни, що мають в собі щось поважне, симпатичне, шляхетне.

Сластіонові образи „Гайдамаків" розвіювали усякі сумніви щодо можливости й потрібности окремого українського мистецтва; вони стверджували, що те мистецтво вже існує. І з того часу воно продовжувало існувати далі у творах Мартиновича, Васильківського, Трутовського, Красицького, Кричевського та інших мистців.

Ця дилема, — яким шляхом іти: чи загально російським, чи окремим українським — стояла перед багатьма українськими письменниками, науковцями, мистцями... Кожен мусів зробити тут свій вибір і розв'язати цю дилему в той чи інший бік. Сластіон розв'язав її з повною свідомістю українця.

ШЕВЧЕНКО СТО РОКІВ ТОМУ (1856 — 1956)

В 1856 році Шевченко був напередодні звільнення зі свого десятирічного вигнання.

Слабі провісники цієї важливої події почали доходити і до відлюдного місця його заслання. Ще в кінці минулого року він одержав короткого листа від свого приятела з Академії Мистецтв Миколи Осіпова, який з доручення віце-президента академії графа Ф. П. Толстого повідомляв Шевченка, що в Петербурзі будуть вжиті всі можливі заходи для полегшення долі і скорішого звільнення поета.

Потім, уже в новому році, прийшов лист від Настасії Толстої, дружини віце-президента, з порадами „прийняти в душу потішительку гостю, надію".

Ще пізніше, влітку 1856 року, Шевченко мав у листі Бронислава Залеського, з яким заприязнився ще в Оренбурзі на ґрунті мистецьких уподобань, — докладне оповідання з цілком вірогідних джерел про заходи, що їх вживав гр. Толстой в справі звільнення Шевченка.

Для сподівань Шевченка та його друзів на близьку волю, або принаймні на полегшення долі поета були об'єктивні передумови, не тільки в зв'язку з кінцем автократичного режиму Миколи I, цього за словами Шевченка „неудобозабываемого тормоза" і приходом до влади „ліберального" вихованця поета В. Жуковського — Олександра II. Ще більше для цього давав підставу подих політичної весни після військових поразок в Криму. Новий рік починався для Шевченка великими надіями. Але перша чверть року до самих Великодніх свят для будь-яких новин в цій справі була пропащою. Новопетровський форт протягом зими був одрізаний від цілого світу. Пошта йшла через Оренбург і функціонувала лише водяним шляхом — річкою Уралом і Каспійським морем. Надії на перший маніфест нового царя, як виявилося згодом, були марні. Цей маніфест не приніс Шевченкові навіть полегшення умов побуту, про що військове начальство клопоталося ще в минулому році. Про свій душевний стан тих днів, коли з'ясувалося, що „царські милості" обійшли Шевченка, він писав в одному з листів: „Страстний тиждень провів я повний тривоги, в найтяжчому дожиданні. На протязі великого посту, а особливо на Страсному тижні, коли в нас уже відкрився водяний шлях, чекав я з Оренбургу пошти, яка мала привезти мені прощення в наслідок височайшого маніфесту, оголошеного з приводу вступу на престіл государя імператора. І що ж показалось? Що мене не представлено до цієї височайшої милости, що мене не викреслено з реєстру мучеників, що мене забуто". В тяжкому настрої зустрів Шевченко Великдень 1856 року, як раз за рік до того часу, коли таки була підписана йому амнестія. „Тепер я так стурбований, писав він в другому листі на Великодньому тижні, під свіжим враженням невдачі, так морально вбитий, що простої думки в бідній моїй голові зв'язати не можу, не те, щоб щонебудь ніби путнє написати".

Вістку про те, що його не підвищено в службовому ранзі, а це давало б йому звільнення від солдатської муштри і зв'язаних з нею знущань, він розцінював як життьову катастрофу.

І НАЧЕ КАЗКА...

... І наче казка з давніх —
давніх літ —
Встають в уяві образи далекі.

Глибокий яр (там терен ріс
і глід),
І сад розлогий,
і безмежність степу,
І рідний дім (під вікнами
бузок),
І груші дикої столітні віти.

Широкий приґорбок, толока,
З розквітлих піль
пахучий вітер, —
І десь в ясній — ясній далечині
З блакитним небом
злився вільний простір.

Мов давню казку давніх літ
Ховаю в серці спогади ці прості.

ІРИНА НАРІЖНА

МОСКОВСЬКА ПРОПАҐАНДА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ПІДРУЧНИКУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

оповідань присвячено історії Росії. Тут ще більше фальшу, тут панує ще виразніша тенденція ідеалізувати Росію та її правителів — старих і нових. Ось кілька прикладів тенденційного вихваляння минулого Росії: „Иван Грозный был очень умен и любознателен... Строил много церквей... При нем была покорена Сибирь". (46-47). Справжні оди виписано на честь російських царів Алексея Михайловича, Петра І, Катерини II та ін. Про жорстоку царицю Катерину II читаємо такі похвальні тиради: „Екатерина II... замечательно трудолюбива, умела ценить заслуги людей. Екатерина оказывала покровительство писателям и ученым". В такому ж дусі вихваляння московських царів написані й інші розділи з історії Росії. Тільки Миколу І названо „царем-реакціонером". Про Миколу Кривавого написано такі рядки: „Николай II, хотя и хороший человек — образованный и мягкий, был плохим царем — безвольным и неподготовленным к управлению государством... Он не понимал государственных дел"... Далі автор констатує факт, що проти царя вибухла революція. Причини революції не подано. Зате майже повністю наведено текст зречення Миколи II від престолу. Потім на закінчення сказано дуже коротко: „4 июля последовала трагическая смерть Николая II".

Про убивців дипломатично промовчано. В дусі російського націоналізму і монархізму написано статтю „Памятник 1000-летию России". В дусі російського шовінізму написано також цілий цикл статтей про російських письменників. Про Горького сказано: „Произведения Горького читают многие, и он один из любимых писателей СССР". Похвальна ода Москві закінчується такими словами: „Москва стала главным городом страны со времени Ленина, вождя партии большевиков, которые в настоящее время управляют Россией".

Найбільшу статтю (п'ять сторінок) присвячено Ленінові. Біографія Леніна подана цілком у большевицькому агітаційно - пропаґандивному дусі. Ось кілька уривків із цієї прокомуністичні статті: „Временное Правительство пало. Отняли землю у помещиков. Заводы и земли перешли в руки рабочих и крестьян. Ленин научал нас управлять страной. С тех пор управляют советы трудящихся. Каждый теперь работает для общей пользы. Ленин указал нам путь. Он сплотил партию. Он раскрыл нам глаза". Американський професор Патрік, переробивши оповідання Фортунатової про Леніна, нічого не додав від себе. Він не сказав, що заводи і земля стали власністю держави, якою керує кремлівська кліка, що запровадила справжнє рабство. Американський професор свідомо поширює брехливу совєтську комуністичну пропаґанду і цим робить велику шкоду своїй батьківщині.

Слідом за Фортунатовою переказано і оповідання про життя Сталіна. Ось як цю большевицьку пропаґандивну баєчку переказав американський професор для своїх земляків: „В Гори родился будущий вождь коммунистической партии рабочего класса, тот, кого потом стали звать товарищем Сталиным. С 18 лет он отдал себя на дело борьбы за освождение рабочего класса... Во всей работе Сталин был ближайшим помощником Ленина. Когда Ленин умер, коммунистическая партия продолжала его дело под руководством Сталина. По его мысли построены тысячи новых заводов. По его указанию крестьяне сплотились в колхозы для совместной работы".

Американський професор не розповів своїм землякам, як переводилися в життя „указания" Сталіна, не розповів про десятки мільйонів людей, замучених голодом, холодом, про сотні тисяч розстріляних, про страшний масовий сталінський терор, про російські концтабори. Американський професор не розказав, якою дорогою ціною мільйонових людських жертв будовані сталінські заводи, канали. Сталін у американського професора показаний таким милим і симпатичним, таким гуманним, таким героєм-доброчинцем та ще й великим борцем „за дело рабочего класса".

Сотні тисяч примірників цього підручника російської мови, а разом з тим і російської комуністичної політграмоти, отрують сотні тисяч американців, англійців, канадійців. І цю комуністичну отруту вони ширять уже понад двадцять років. Куди ж дивляться вчителі російської мови? Куди дивиться ААТСЕЛ? Чому всі мовчать і мовчки користуються цими підручниками?

Американський професор Патрік у передмові до своєї читанки рекомендує сполучити свій підручник з іншим прокомуністичним підручником. Ось як пише він про це у своїй передмові: "Although this book is adapted to Bondar's Simplified Russian method". У тому ж самому видавництві Пітман з'явилося коло десятка видань рекомендованого автором російської читанки підручника російської мови Бондаря. У підручнику Бондаря також повно комуністичної пропаґанди. Ось, наприклад, на 170 стор. читаємо статтю „В колхозе". „Жизнь в колхозе нам очень нравится. Все избы большие и красивые. У каждой избы — маленький огород или сад. В центре колхоза „Дом Культуры". В нем хорошая библиотека и большой зал. В зале колхозники слушают концерты и лекции, танцуют и смотрят картины... Люблю жить в колхозе! Когда кончу институт, переeду из города в колхоз". Комуністичною пропаґандою перейняті навіть окремі вправи для перекладу з англійської мови на російську. Досить хоч би взяти таке речення: "The students and the collective farmers like the life on the collective farms". Про Москву тут читаємо такі рядки, повні захоплення: „По длинным тротуарам ходили советские граждане и туристы. Мимо нас прошла группа пионеров. Никогда мы не слышали таких веселых песен. Как много здесь институтов, школ, музеев и библиотек! Теперь мы понимаем, почему все в Советском Союзе так любят Москву..."

Щоб показати совєтське „заможне" життя, Бондар малює таку картину: совєтський громадянин вийшов із дому, маючи в кишені 684 рублі. В одній вітрині він побачив сани (?). Але йому сани не потрібні, бо він вдома має двоє саней (!!). В іншій вітрині він побачив чудовий годинник, але й годинник йому непотрібний, бо „у нас в доме уже четверо часов". Нарешті, цей громадянин побачив у вітрині чудову хутряну „шубу". І він її купує і щасливий вертається додому. Цей мотив „щасливого життя" повторюється часто в книзі Бондаря. Ось, наприклад, читаємо таку ідилічну і абсолютно фальшиву для совєтської дійсности картину: „В выходные дни мужчины моют свои автомобили или работают в садах. Везде веселые песни и смех. Все счастливы". Далі йдуть тексти і мелодії цих „щасливих" пісень. Тут і галасливо-патріотична совєтська пісня „Москва", тут і „Песня о родине" з її брехливими словами: „Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышит человек".

Професор Патрік не відстає від свого колеґи Бондаря і містить у своїй читанці похвальну статтю про ленінґрадський Палац Культури: „Дворец Культуры — любимое место отдыха всего Ленинграда. Все знают, что здесь можно получить всестороннее образование... Во Дворце есть антирелигиозный кабинет, также библиотека..."

Через усю книжку Патріка червоною ниткою проходить зворушливе і цілком органічне сполучення російського монархічного націоналізму з сучасним совєтським російським націоналізмом та комуністичною пропаґандою. Білий і червоний російський імперіялізм цілковито посдналися в одно нерозривне ціле. Якщо викладачі російської мови безкритично використовують такі підручники російської мови на своїх лекціях, то вони одночасно виконують ролю не тільки викладачів російської мови, а ще й ролю большевицьких пропаґандистів та аґентів комуністичної підривної діяльности. Наслідки такого викладання російської мови будуть напевне дуже шкідливі й небезпечні для Америки і американського народу. Той, хто дбає про безпеку країни, повинен звернути на це серйозну увагу. А українські установи і преса повинні сиґналізувати перед відповідними американськими чинниками про цей нестримний розгул комуністичної аґітації.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Вшановано пам'ять ген. Тараса Чупринки-Шухевича

Українці у вільному світі відзначають роковини героїчної смерти сл. п. головного командира УПА, генерала Тараса Чупринки - Шухевича. Шість років тому він згинув на Західніх Землях України від московських куль, як великий борець за визволення своєї Батьківщини.

І цього року, як і попередніх, українці Клівленду і його околиць святочною академією, яка відбулась 4-го березня в залі У. Н. Дому при Вест 14-ій вулиці, віддали пошану пам'яті одного із кращих синів нашої страждаючої батьківщини. Академія розпочалася американським гимном у виконанні духової оркестри СУМА ім. Б. Хмельницького під батутою проф. Р. Лесика.

Почесна сумівська варта зложила вінець на символічну могилу героя. В дальшому духова оркестра СУМА виконала пісню „Козака несуть". За цим слідувала промова ред. І. Білинського з Филаделфії, який схарактеризував постать ген. Т. Чупринки, від юнака аж до рядовика, а від рядовика до начального командира УПА.

Відома із своїх виступів в українському Клівленді скрипачка панна В. Дейчаківська (Лорейн, О.) відіграла на скрипці „Ґранадас", Ф. Крайслера, при фортепіяновому супроводі проф. І. Лесика, а добре зіспіваний чоловічий хор „Дніпро" під мистецько-вправною дириґентурою п. Є. Садовського відспівав такі пісні: „Коли ви вмирали", „Тихий ліс" та „Світить місяць" зі солями пп.: Р. Касараби і О. Кобцюка. З черги в програму ввійшли гарно виголошені деклямації п. І. Дубас, А. Грановського „Тобі Україно" і „Генералові Чупринці".

На кінець згаданий хор проспівав пісню „Далека ти, а близька нам". Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

Організуванням академії зайнялося Т-во б. вояків УПА. На жаль мала заля УНДому не могла вмістити всіх і тому багато осіб слідкувало за ходом програми ззовні.

Мирон А. Пилипець

Шикаґо, Ілл.

Діяльність Українського Золотого Хреста

Не зважаючи на невідрадні еміґраційні обставини на те, що усі тяжко працюють на свій хліб насущний — членкині УЗХ в Шикаґо з великою посвятою виконують своє благородне суспільно - харитативне завдання. Ось короткий перегляд за останній квартал:

В грудні м. р. вислано для дітвори (37 дітей), таборової української школи в Амберґу, в Німеччині подарунки під ялинку, і потім п'ять великих пакунків з матеріялом на штанятка для хлопців і готові суконочки для дівчаток. Українська школа в Амберґу є під матеріяльною опікою нашого Відділу УЗХ, який висилає щомісячно по 15 дол. на потреби школи, а крім того різного рода пакунки, через Гол. Раду УЗХ.

Гроші набуває Відділ принагідними збірками, як теж завдяки нашому меценатові, організаторові УНС п. М. Ткачукові, який разом із своєю дружиною, членкинею УЗХ є спонзорами і добродіями нашого Відділу.

Під час христин маленького Бориса, синка панства Бережанів, зібрано 40 дол., які вислано для 4 дітей хворих на туберкульозу в Амберґу.

Кожної п'ятниці, наш Відділ достачає до буфету „Української Бесіди" „канапки", які по черзі робить кожна членкиня і так щотижня є певний дохід.

В сезоні відбуто декілька чайних вечорів з різних нагод та влаштовано, з великим моральним і матеріяльним успіхом, три забави: осінню, новорічну і карнавалову. Забави влаштовуються не для „забави" і гуляння, а для придбання потрібних грошей, прихильників і популярности для УЗХ, що й вповні вдається, бо вечорниці УЗХ славляться тим, що відбуваються на високому рівні під кожним оглядом.

В часі Різдвяних Свят, членкині наші зорганізували знаменитий хор і повні чотири вечорі, не зважаючи на свої родинні обов'язки, об'їздили розлоге Шикаґо та вносили до українських домів наші прекрасні колядки, радість, побажання і подяку за прихильність і жертвенність для УЗХ, а, зглядно, для наших хворих та потребуючих...

Заплатою для хористів УЗХ були ті щирі прийняття-гостини в кожній хаті і ті щедрі пожертви на „коляду", як теж і ті сльози радости в очах наших іміґрантів під час співу. Заколядовано — 280 долярів.

А. Рибак

„ПРОМЕТЕЙ" ПОСУДЖУЄ КОМУНІСТІВ У ПІДПАЛІ

„Український Прометей", тижневик у Дітройті, домівка якого впала жертвою пожежі вночі з 3-го на 4-го березня, про що була вже в „Свободі" інформаційна згадка, — появився під датою 8-го березня в зменшеному форматі, тільки як листок на 2-ох сторінках. У редакційній заяві кажеться, що Видавництво не припиниться і сподівається в скорому часі відновити нормальну появу. В окремій статті „Чи залякають нас?" „Український Прометей" твердить рішуче, що та пожежа — це був плановий підпал, як один із актів комуністичного терору проти політичної групи, що її репрезентує той часопис. „Кілька убивств діячів - антикомуністів за останній час в ЗДА і два з них в Дітройті, загадкова смерть самого творця 2-го тому „Білої Книги" сл. п. Івана Дубинця, наглий підпал друкарні з певністю, що цілий наклад, всі матеріяли (До „Білої Книги").

— там, — це безсумнівно організований підпал, бо одночасно в шістьох місцях спалахнула пожежа, все це ще раз свідчить, де треба шукати тих, що відважились на таку підлу акцію..." Зате в офіційній заяві „Від Редакції" говориться обережніше, що „причини пожежі вияснюються, збитки ще остаточно не встановлені".

ГРИЦЬ ЗОЗУЛЯ І ПІКЕТИ

Тішитеся, Грицю, що ваші пікетують наших делеґатів? Тим часом, я цілий рік багато успішніше пікетую ваш Народний Фонд!..

Національний Даток складайте:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721 Church Street, Annex
New York 7, N. Y.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 64

В. Колодій, Вінніпеґ	$ 5	М. Ковальський, Торонто	1
В. Карпяк, Фила.	4	М. Піруз, Люблін	1
П. Луців, Шикаґо	4	І. Шлиґановський, Мінеаполіс	1
А. Стойко, Клівленд	4	М. Маркович, Елизабет	1
Прот. М. Чернявський, Джонс	3	С. Поперечний, Балтімор	1
Я. Ткачук, Гартфорд	2	Морґестерн, Клівленд	1
М. Мороз, Бруклин	2	Д. Глушко, Йонкерс	1
М. Кірик, Бурлінґтон	2	Г. Канта, Когоес	1
С. Яць, Бронкс	2	І. Кривецький, Белфілд	1
А. Кушнір, Вінслов	2	П. Господарець, Озон Парк	1
І. Солонинка, Байон	2	В. Піньковський-Габіт, Торонто	1
Н. Сабава, Розел	2	В. Свитак, Ню Йорк	1
І. Лавринюк, Кіченер	2	І. Тиньо, Джоплін	1
С. Андрусишин, Бріджпорт	2	Б. Робак, Нюарк	1
Н. Коблянський, Ірвінґтон	2	В. Заяць, Іст Луїс	1
О. Білан, Ню Йорк	2	І. Борзенко, Рачестер	1
К. Сорунович, Фила.	2	Г. Процишин, Шикаґо	1
А. Лесів, Бронсвіл	2	П. Кутніцький, Бруклин	1
А. Сопко, Фила.	2	М. Темечко, Рачестер	1
В. Савула, Трентон	2	В. Антоняк, Ню Гейвен	1
С. Павлів, Лейквуд	2	М. Король, Рачестер	1
А. Шумлянський, Літл Фолс	2	М. Пучковський, Шикаґо	1
А. Старвецька, Лянкастер	2	М. Страп, Клівленд	1
Е. Віхот, Бетлегем	2	М. Гносвий, Мінеаполіс	1
І. Басараб, Бріджпорт	2	М. Руднянін, Маганой Плейн	1
В. Седорович, Ірвінґтон	2	П. Яцишин, Питсбурґ	1
Ю. Зень, Ню Брітейн	2	Т. Носісви, Шикаґо	1
Б. Данківський, Фила	2	В. Гіль, Джерзі Сіті	1
Г. Мацук, Ню Йорк	2	В. Матічук, В. Петерсон	1
В. Цап, Джерзі Сіті	2	І. Кічула, Честер	1
Б. Ухач, Дітройт	2	П. Мельник, Ст. Кетерінс	1
К. Ґабрівська, Клівленд	2		
М. Вишиванюк, Фила.	2		
В. Бучацький, Клівленд	1		
Д-р Р. Барановський, Фаствіл	1		
О. Григорець, Фила.	1		
М. Бабій, Рачестер	1		
О. Катеринюк, Луїсвіл	1		
М. Дмитрів, Маямі	1		
Г. Ясейко, Ню Йорк	1		
Г. Бакай, Бріджпорт	1		
о. А. Б., Торонто	1		
П. Мизак, Нюарк	1		
М. Карась, Вунсакет	1		
І. Турченюк, Монтреал	1		
Н. Кобльовський, Вілс Бері	1		
О. Карпяк, Мінеаполіс	1		
П. Литвин, Торонто	1		
В. Галій, Мінеаполіс	1		
Т. Сенчишин, Френклін Сквер	1		
Р. Білинський, Вашинґтон	1		
І. Додик, Ст. Кетерінс	1		

Разом $ 126.00

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю 16-го березня 1956 р. відбудеться Речиталь молодої співачки — Лідії Кошман — драматичне сопрано. В програмі твори композиторів: G. Caccini, E. Grieg, O. Speaks, А. Гнатишин, G. Puccini. При фортепіяні Нона Кульчицька. Початок о год. 8-ій вечора.

ЧЛЕНИ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ —

Союз Українок Америки й Український Золотий Хрест, при співучасті Самостійного Золотого Хреста ім. О. Басараб та жіноцтва: ООЧСУ, Провидіння, СУМА, Самопомочі й Союзу Укр. Політичних В'язнів у Ню Йорку

вшанують

ПАМ'ЯТЬ 500 ЖІНОК,

ЩО ЗАХИЩАЮЧИ СВОЇХ ДРУЗІВ - СПІВВ'ЯЗНІВ, ЗГИНУЛИ ГЕРОЇСЬКОЮ СМЕРТЮ, РОЗЧАВЛЕНІ СОВЄТСЬКИМИ ТАНКАМИ,

СЛУЖБАМИ БОЖИМИ І ПАНАХИДАМИ

які будуть відправлені

у день жалоби, 18-го березня 1956 р.

12-ій годині полудня
в Укр. Католицькій Церкві св. Юрія
при 7-ій вулиці,

та в Укр. Православній Церкві св. Володимира
при 14-ій вул., в Ню Йорку.

До участи запрошується усі українські організації з прапорами та Українське Громадянство.

Члени Відділів СУА 1, 3, 4, 8, 18, 21, 35, 48 і 64 зійдуться о год. 11:45 перед церквою св. Юра.

Українське Зорганізоване Жіноцтво міста Клівленд,
а саме всі Відділи „Союзу Українок Америки" з Відділом „Українського Золотого Хреста" разом з іншими громадськими установами,
відзначає ДЕНЬ ПОМИНОК за

500 ГЕРОЇСЬКИХ УКРАЇНОК,

які згинули трагічно під совєтськими танками під час повстання політичних в'язнів у концентраційному таборі невільничої праці Кінґір на Сибірі,

ЖАЛОБНОЮ АКАДЕМІЄЮ

в суботу, 17-го березня 1956 р. — о 7-ій год. ввечорі

в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ.

Другого дня, тобто в неділю по всіх українських церквах міста о 11:30 годині перед полуднем, будуть відправлені ПАНАХИДИ за спокій душ закатованих на смерть большевиками українських жінок і дівчат.

Все Українське Громадянство запрошується до поголовної участи.

Увага! Аллентавн, Па., й околиці! Увага!

Спільний для Всіх УКРАЇНЦІВ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

— улаштовується —

в неділю, 18-го березня 1956 р.

в залі Української Православної Парафії.

Панахиди будуть відслужені в православній церкві:
о год. 9:30 рано по 500 українських жінках замордованих большевицькими танками в Сибірі,
о год. 11:30 рано по сл. п. ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ.

Запрошується Всіх Українців до участи.
Добровільна збірка на Український Конґресовий Комітет.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

в суботу, 28-го квітня 1956 р.

ДЕВ'ЯТИЙ ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКИЙ ЯРМАРОК

Управа Клюбу просить Українські Організації не улаштовувати своїх імпрез у цьому дні.

СПРОСТУВАННЯ

Редакція „Українських Вістей" (Новий Ульм) оцим доводить до відома всіх читачів часопису, що поміщуючи на сторінках „УВ" статтю „Про один Визвольний Фонд", вона впала жертвою довір'я до свого дописувача в США. Перевіривши справу, редакція „УВ" стверджує, що всі закиди, поставлені в тій статті проф. Вовчукові та д-рові П. Мірчукові, а також і іншим особам з середовища, що вони його репрезентують, є неправдиві і видумані. Редакція „УВ" шкодує, що поміщенням згаданого допису вона нанесла моральну кривду цим обидвом громадсько-політичним діячам і цією дорогою складає їм своє перепрошення.

Редакція „УВ"

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що

в неділю, 22-го квітня ц.р., о год. 3-ій попол.

відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ (ШЕРОВЦІВ) У.Н.ДОМУ

На денному порядку:
вислухання звідомлень, переведення над ними дискусії, зголошення внесків до пляну праці і вибір 7-ми членів Дирекції на наступних 3 роки.

Увага! Всі ті Громадяни, які вплатили частину уділів (шерів), зможуть взяти участь в Загальних Зборах, якщо найдалі до 15 квітня викуплять задекляровані уділи в Скарбника Дирекції п. Петра Кучми („Дністер", 119 Евеню „А" кожної середи веч.) або в Адміністратора У.Н.Дому інж. Я. Гузара в У. Н. Домі.

За Дирекцію:
Інж. М. Лепкалюк, голова; Д-р В. Баранецький, секретар.

УВАГА! БЕТЛЕГЕМ І ОКОЛИЦЯ!

Заходом всіх організацій в Бетлегемі

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.

в параф. залі при Карбон вул. 235.

Святочні Роковини Тараса Шевченка

Початок о годині 6:30 вечором.

В програму входять: доповідь, хорові виступи, сольоспіви, деклямації та інсценізація.

Проситься про численну участь. — Комітет

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. І ОКОЛИЦЯ!
УКК Відділ у Вунсакет, Р. Ай.

— влаштовує —

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.

в залі Української Православної Церкви, 74 Гeррис Евню, Вунсакет, Р. Ай. — Початок о год. 3-ій попол.

В програмі беруть участь: Мішаний Хор Церковний, Чоловічий Хор „Бандура" та Діти „Рідної Школи" при Укр. Прав. Церкві. Також в програмі Святочний Реферат.

Проситься все Українське Громадянство взяти участь у святі і цим гідно відзначити пам'ять нашого Великого Кобзаря.

Управа Відд. УКК

УВАГА! НЮ ЙОРК! УВАГА!

В ГОРЛИВІЙ МОЛИТВІ згадаємо ГЕРОЇСЬКУ СМЕРТЬ 500 УКРАЇНСЬКИХ та БІЛОРУСЬКИХ ЖІНОК,

що згинули під совєтськими танками під час страйку політичних в'язнів на Сибірі, помолимося за ці душі, щоби вони випросили у Господа упадок совєтської тюрми народів —

В НЕДІЛЮ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.,

о год. 10:30 рано в єпископській церкві, 1410 Вайзе Евню, Бронкс, Н. Й.

АРХИЄРЕЙСЬКОЮ СЛУЖБОЮ БОЖОЮ

яку відслужать разом Високопреосвященніший Архиєпископ Богдан, Правлячий Владика Української Православної Церкви в Америці, та Високопреосвященніший Архиєпископ Василій, Владика Білоруської Автокефальної Православної Церкви, в сослужінні свого Духовенства.

По Службі Божій відслужена буде Панахида за спокій душ 500 жінок-героїнь.

Консисторії обох Церков

Матірній Союз Українок Осередок в Ню Йорку
запрошує ВШановних Пань на

ШИРШІ СХОДИНИ

В НЕДІЛЮ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.

В програмі монографія Павла Зайцева:
„ЖИТТЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА".

Реферує Ірина Шох. — Початок о год. 3:30 попол.
В Домівці при 320 Схід 14 вул., в Ню Йорку.

Управа

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСВІТНИЙ КЛЮБ,

який існував на Charlton St. в Newark, N. J.
просить всіх членів, щоб конечно явилися на

ЗБОРИ

які відбудуться

В СУБОТУ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.

о год. 8-ій вечора в Українській Централі, 180 William St. Newark, N. J.

За Уряд:
Т. Глаткий, предс.; Ан. Міклишевич, кас.; Л. Муляр, секр.

Українська Православна Церква Святої Тройці
315 Waverly Ave., Newark, N. J.
Заходом Сестрицтва Святої Покрови

— відбудуться —

ЗАПУСТНІ ВЕЧЕРНИЦІ

В СУБОТУ, ДНЯ 17-го БЕРЕЗНЯ 1956 Р.

о годині 6:30 вечором в залі при церкві.

В ПРОГРАМІ: Виступатимуть — гуморист Микола Понеділок, солісти Ольга Степанюк і Ніна Сиволоп. Акомпаньямент Симона Вожаківського, а також буде висвітлений новий фільм з нашої парафії. Сестриці гоститимуть всіх присутніх, а також приготовили інші несподіванки.

Запрошуємо до участи всіх на цей веселий вечір.

Зі Спорту

НЮ ЙОРК:

СК КОЛЬСМАН — УСК, Н. Й. 1:5 (0:4)

Ню Йорк, 11 березня. — Завдяки гарній співпраці всіх ліній, УСК опановує відразу гру і цілу першу півгру сильно переважає. Вислідом продуктивної гри цілої команди є чотири ворота, добуті в такому порядку: Павлюк (6 хв.), Маланчук (15 хв.), Коваль (23 хв.), Арндт (38 хв. — з вільного).

Після цього, коли напад УСК осідає на лаврах, відношення сил після перерви зовсім зміняється в користь німців. Наша дефензива примушена тяжко працювати внаслідок неактивности офензиви УСК-у і противникові, який довший час має ініціятиву в своїх руках (правильно в ногах) таки вдається добути одинокі ворота. Перед кінцем змагань напад прокидається зі сну і з акції Голюка — Павлюк на 80 хв. гри цей останній замикає рахунок воріт.

Склад УСК-у: Цьолко; Шмігель, Р. Підгорецький; Коваль, Серант (Колодій), Наливайко; Є. Голюка, Павлюк, Маланчук, Арндт, Гивель.

Кольсман (рез.) — УСК (рез.) 0:10

Ворота добули: Бігун 5, Коритовський 2, Василькевич, Зам'ятий і Я. Підгорецький по 1.

УСК (учні) — ГОТІШЕ (учні) 4:0 (1:0)

Ворота добули: В. Шмотолоха 3, Реннер 1.

УСК (юнаки) — Гота (юнаки) 1:1

ЕЛИЗАБЕТ:

ІРЛЯНДСЬКО-АМ. СК — УСК СІЧ (Елизабет) 0:3 (0:0)

Карні, 11 березня. — Перша півгра проходить зі змінним щастям, при чому навіть початкових п'ятнадцять хвилин належать в більшості противникові. Йойно по приході на грище свіжо одруженого О. Голюки (ґратуляції!), який, як кажуть, почав свою пошлюбну подорож виїздом на змагання Січі до Карні, образ гри змінюється остаточно в користь січовиків. Все ж таки всі стрілові нагоди наших, остають до перерви невикористані.

Після зміни піль, січовики, „скріплені вітром", який досі змагався проти них, починають гураґанний наступ, що вже в 5-ій хв. приносить перші ворота з вільного удару (16-ти мертів) Маркуся. Десять хвилин пізніше, знову при співпраці Вітюка, Маркусь стріляє другі гарні ворота, а в 30-ій хв. цей самий змагун доповняє рахунок довершенням „Геттрікк"-ом до 3:0. Дальші зусилля Січі підвищити вислід, при слідних стараннях співзмагунів дати нагоду добути ворота О. Голюці, щойно одруженому заложникові (в формі подарунку за його відданість клюбові) не приносять успіху.

Склад Січі: Білканич; О. Голюка, Панкевич; Клоків, Ляцко, Понось, Нагірняк, Вітюк, Маркусь, Ю. Голюка, Федишин, Коваль.

В наступну неділю, 18-го березня, Січ, у скріпленому складі, зустрінеться зі сильним противником ФК Рома в змаганнях за чашу.

В. С.

ФИЛАДЕЛФІЯ:

БЛЮ-БЕЛС — ТРИЗУБ 1:5 (1:2)

Свої перші ліґові змагання у весняній рунді з теперішнім лідером табелі Тризуб виграв певно і переконливо.

Вже у 5-ій хвилині гри Сеник, перехоплюючи подачу Фрайманіса, гарним „щуром" здобув провадження. Стан підвищив у 10-ій хвилині д-р Павлічка до 2:0, а дальші акції нападу заповідали, що це ще не кінець. Вправді противникові вдалося здобути почесні ворота з самовбивчого стрілу „таки" Гарасима ще до перерви і устійнити вислід першої півгри на 2:1.

Друга півгра була вирівняна і господарі держали темпо гри через пів години. Але в останніх 15-ти мінутах напад Тризуба вже рейдував по їхньому карному полі, стріляючи часто по воротах. Тоді впало ще 2-є воріт зі стрілів Світенка та одні здобув Фрайманіс, устійнюючи стан на 5:1.

Склад Тризуба: Анпюк, Волянюк, Куденко; Марчук, Гарасим, Чижович II; Світенко, Сеник, Чижович III, Чижович I, Фрайманіс, Чернявський, Порфило, д-р Павлічка і Королик.

Колюмбус Сквер — Тризуб II 1:9

Висока перемога Тризуба II над останнім в табелі противником, вказує, що Тризуб має добрий резервуар змагунів.

В найближчу неділю, дня 18 ц. м. Тризуб розіграє перші змагання за Паммер Кап з Джермен Ганґеріянс, підготовляючись до зустрічі у серії розгривок за Аматорську Чачу Америки. Правдоподібним противником буде чемпіон Ню-Енґленд. Змагання будуть у Филаделфії, в неділю 25-го ц. м.

М. С.

Наспіла сумна вістка з рідного краю, що наші улюблені Родичі, тато

бл. п. Стефан ЗАДОЙНИЙ

і мама

бл. п. Доміцеля ЗАДОЙНИЙ

з дому БОНЧУК,

жителі села Соснова, повіту Підгаєцького, округи Тернопільської, Західна Україна, упокоїлися в Бозі на далекому засланні. Окупант України заарештував наших батьків 1940 р. і заслав на каторжні роботи далекого Сибіру, причім спричинив їм смерть.

За упокій Їхньої душі буде відправена СЛУЖБА БОЖА з ПАРАСТАСОМ в суботу дня 17-го березня, о год. 7-ій рано в укр. грек. кат. церкві св. Петра і Павла в Парма, Огайо, на яку запрошують Рідних і Знайомих

СИНИ, СИНОВІ та ВНУКИ ЗАДОЙНІ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Рож. Преч. Діви Марії, Відд. 259 відбудуться в неділю, 18-го березня, в церковній залі 4952 So. Paulina St., о год. 1:30 попол. — П. Трусяк, рек. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, Відд. 8 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 18-го березня, о год. 2-ій попол., в залі Клюбу 13 Washington St. Просимо членів прийти на збори і привести нових членів і будемо радити над підприємством для Т-ва і зараз по зборах підемо на Свято Шевченка, о год. 5-ій попол. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Звичайні місячні збори членів Т-ва св. Юрія Відд. 239 відбудуться в суботу, 17-го березня (третя субота місяця), в домі Укр. Амер. Горожан при 847 North Franklin, від год. 5-ої до 7:30 попол. — Д-р В. Ґалан, предс.; М. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — В-во св. Володимира Відд. 105 повідомляє всіх своїх членів, що чверть-річні збори відбудуться в неділю, 18-го березня, о год. 3-ій попол., в У. Н. Домі при 2049 Rowan St. Просимо всіх членів прибути на збори. — С. Слободян, предс.; В. Пospolита, секр.; Д. Стульковський, кас.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го березня в параф. залі 803 Фронт вул., о 2-ій год. попол. Проситься членів прийти на означений час та сповнити свій членський обов'язок. Довгуючих напоминаємо прийти і вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані, як старші так і діти. — І. Зазворський, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 64 відбудуться в суботу, 17-го березня, о год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх прийти на збори. — І. Бурній, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького Відд. 137 відбудуться в неділю, 18-го березня, о год. 2-ій попол., в церковній залі. Просимо всіх членів прийти бо є важні справи. Проситься усіх, які довгують прийти і заплатити свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Яворський, предс.; М. Колодруб, кас.; Ст. Колодруб, скр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 подає до відома всім членам, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 18-го березня, о год. 4-ій попол., в залі УНДому 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх прибути полагодити всі справи, які будуть на порядку дня та поплатити свої місячні вкладки. — О. Куян, предс.; М. Ґудзік, кас.; П. Дудко, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Б-во св. о. Николая Відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го березня 1956, о 1-ій год. попол., в УНДомі, 4655 Мартин. Проситься членів прибути на час, тому що на зборах буде досить важних справ до вирішення. Пригадується довгуючим членам, щоб на цих зборах вирівняли свої залеглості, бо інакше будуть суспендовані. — С. Пелих, предс.; І. В. Іванчук, фін. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка Відд. 372 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 17-го березня, о год. 7-ій веч., в домі Лунишиного 922 5th St. West. Обов'язком всіх членів явитися на означений час; по зборах буде „Карт Парті". — К. Наконечний, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — В-во св. І. Хрестителя Відд. 277 подає до відома членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 18-го березня (третя неділя місяця), о год. 2-ій попол., в домівці Укр. Гор. Клюбу при 53 Whitmore St. На порядку зборів є звіт управи за перший квартал, справа пікніку та прогульки. Заля зарезервована тільки до год. 5-ої попол. Того ж дня відбудеться збірка вкладок в церковній залі по обох Службах Божих. Остерігаємо тих членів, що залягають з вкладками, що управа Відділу буде змушена їх суспендувати. — Управа.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Повідомляється всіх членів Т-ва „Любов" Відд. 370, що загальні місячні збори відбудуться в неділю, 18-го березня, зараз по співанім Богослуженні около 11:30 передполуднем. Вже третій місяць в році, треба вирівняти залеглості. Рівно ж, наш Відділ цього місяця хоче вибрати забезпечення проти грабунку грошей зібраних на зборах і на це потрібно присутности членів, щоб цей внесок перейшов в дійсність. — К. Стасюк, предс.;

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ Відд. 342 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18-го березня, о год. 2-ій попол. в церковній залі 641 Roosevelt Ave. Напоминається довгуючих членів, щоб сповнили свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Проситься членів приводити нових членів і дітей до Союзу. Кампанія в Союзі є продовжена на нових членів, а наш відділ ще ані одного не вписав. Кожний член може бути організатором. — Гр. Волянський, пр.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, скр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 206 відбудуться в неділю, 18. березня, в парафіяльній залі при 74 Геррис Еве., о год. 1-ій попол., тому що заля буде зайнята просимо членів прибути точно. На тих зборах будуть інші важні справи до обговорення. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

Посмертна Згадка

АЛЬБІНА ҐЕБА, довголітня членка 211 Відд. УНСоюзу в Стейплетон, С. Ай., Н. Й., по довгій недузі померла 24-го лютого 1956 р. Покійна походила з міста Струсів, повіт Теребовля, Галичина. До Союзу вступила 1915. Покійна полишила мужа Івана, 3 дітей Ольгу, Івана і Євгена, 4 внуки, зятя і невістку. Похорон відбувся 28-го лютого з похорон. заведення до укр. кат. Церкви св. Тройці при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу на цвинтар св. Марії. — В. Й П.!

Т. Соколовський, секр.

● РОЗШУКИ ●

МИКОЛАЯ КУРИЛЕВІЧА села Лобозов, повіт Лісько пошукує його брат **ВАСИЛЬ КУРИЛЕВІЧ**
Адреса:
KURYLEWICZ BAZIL
22 rue du Marguisat
Roubaix, Nord France

Пошукую кобі сестри чоловіка брата Петра ДЯКІВ з села Метенів, пов. Зборів. Правдоподібно живе в стейті Месечусетс. Писати прошу на адресу:
NICK KOBLICK
21 — 70 26th Street
Astoria, L. I., N. Y.

Петро ПРОЦКЕВИЧ ВАСИЛЕВИЧ
з Ходорова — обл. Дрогобич, Галичина, пошукую свого брата Володимира ПРОЦКЕВИЧА, який живе в Америці або Канаді.
Пишіть на адресу:
M. KOSTIW
452 E. Jersey St.
Elizabeth, N. J.

ГОЛОВЧАК МАРІЯ пошукує свого Тата ГОЛОВЧАКА Василя зі села Стрілки. Живе в Пенсилвенії. Дуже важна справа. Хто знав би про нього або він сам, прошу зголос. на адресу: WASYL RURYCZ, 3000 Wade Avenue, Cleveland 13, Ohio.

Іван БОТЮК пошукує сестриних синів Миколи й Пилипа ТЕСЛЮК, синів Івана й Юстини, і сестри Меланії й Василя сина Михайла Гаврецький родом з с. Молодилів, Оттинія, Галичина: Адрес: Ivan Botiuk, 1757 South 9th Street, Omaha, Nebraska — USA.

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішії, а члени УНС ще й число свого Відділу.
Адміністрація „Свободи"

ТАРЗАН, ч. 3633. Прощавайте

Бачачи збентеження закоханих, Тарзан розсудливо промовив: — „Може б Люція могла бути постійною секретаркою?"

Після того він засміявся: — „Хозе, дбайте про цих двох — вони дуже хворі!"

Без дальшого прощання мавполюдина відійшла. Вона була рада залишити цивілізацію і ще раз заглибитися в улюблені джунглі.